

I detta nummer

- **PLANTskolan – odling av barrotsplantor**
- **Giftfritt i skogen – nu kommer Conniflex i stor skala**
- **Ramlösa – en sista bastion för barrotsplantor?**

TreO-utbyggnaden går snabbare än planerat

– Det tuffar på riktigt bra, säger Curt Almqvist när han ska sätta betyg på arbetet med de nya TreO-plantagerna. Vi kan till och med vara klara fem år tidigare än den ursprungliga planen.

Av 18 planerade tallfröplantager är sex färdiganlagda, och ympning pågår eller kommer att påbörjas senast 2014 för de övriga.

Av 21 planerade granfröplantager är tio anlagda, i några har planteringen påbörjats, och de övriga väntas planteras senast 2015.

TreO-plantagerna (tredje omgångens plantager) är den satsning som ska säkra tillgången på förädlat frö efter år 2020, då många av dagens plantager har fallit för åldersstrecket.

TreO-satsningen betyder också ett rejält skutt uppåt i förädlingsvinst. Av-

kommorna kommer att växa upp till 25 procent snabbare än oförädlade plantor, jämfört med 10–15 procent för dagens fröplantager.

Curt Almqvist, Skogforsk, är sekreterare i den intressentgrupp som svarar för uppbyggnaden av de mellansvenska plantagerna.

– Om allt rullar på som planerat nu, så kommer vi att vara helt klara 2015 – när projektet startade räknade vi med 2020 som slutdatum.

TreO-programmet är skogsbrukets egen satsning på förädlat frö. När det statliga bidraget till nya fröplantager drogs in i början av 1990-talet mins-

Bilden ovan: En värdefull last med förädlingsvinst. Anläggning av TreO-plantagen T18 Långtora. Foto Curt Almqvist. **Till höger:** Curt Almqvist, TreO-samordnare i Mellansverige. Foto Mats Hannerz.

kade nyanläggningstakten kraftigt, men nu byggs det alltså nya plantager igen – denna gång helt utan bidrag.

– Det finns ett brett stöd i hela skogsbruket. Skogsbolag, skogsägarföreningar, stift, Skogssällskapet, besparings-skogar och större privata skogsägare är delägare. Störst andel står dock Svenska Skogsplantor och skogsbolagen för, säger Curt Almqvist.

De nya plantagerna byggs upp med de allra bästa föräldräräden i det svenska förädlingsprogrammet, och de har valts ut efter omfattande fälttestning.

– I plantagerna kommer det att finnas en mix av de bästa plusträden i fältförsök (s.k. urval bakåt) och de bästa

avkommorna av de bästa plusträden (urval framåt). För gran väljs mycket material från klontester, säger Curt.

Varje plantage innehåller ungefär 25 kloner, fördelade enligt en strategi som kallas "Linear deployment". Den innebär att det finns fler kopior av de bästa klonerna och färre av de "näst bästa".

– Linear deployment har visat sig ge både hög genetisk vinst och bibehållen genetisk variation. Den genetiska variationen är ju en nyckel för att vi ska kunna bedriva en långsiktig förädling i många generationer, menar Curt Almqvist.

En stor del av TreO-arbetet har handlat om att leta bra marker. En fröplantage fungerar bäst på en väl-dränerad, lätt

jord i ett område med mycket sol och värme under juni-juli. Det får inte heller vara frostlönt. Sol- och värmekraven har gjort att många plantager samlas längs östkusten.

Markerna måste dessutom vara tillräckligt stora, minst 10 hektar. Tidigare jordbruksmark och mark där det tidigare funnits fröplantager har ofta utnyttjats.

– Arbetet med att hitta bra marker har gått över förväntan. I några fall pågår förhandlingar om köp eller arrende. Sedan är det bara några få plantager som vi ännu inte har hittat ett hem åt, avslutar Curt Almqvist.

/ Mats Hannerz

Anlagda och planerade plantager i TreO-programmet – läget hösten 2010. Som synes ligger många plantager längs östkusten, där klimatet passar för fröproduktion.

Gran – aktuell hösten 2010

Tall – aktuell hösten 2010

